

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

56-2

BRNO 2015

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 56
Volume 56

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady <i>Head of editorial board</i>	Pavel Kouřil
Redakční rada <i>Editorial board</i>	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veličák
Odpovědný redaktor <i>Editor in chief</i>	Petr Škrdla
Výkonná redakce <i>Assistant Editors</i>	Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba <i>Executive Editors, Typography</i>	Alice Del Maschio
Software <i>Software</i>	Adobe InDesign CS5
Vyobrazení na obálce <i>Cover Picture</i>	Brno-Líšeň, hradisko Staré zámky. Raněstředověké denáry (viz obr. 5, str. 167 a obr. 15, str. 171). <i>Brno-Líšeň, Staré zámky hillfort. Early Middle Ages deniers (see Fig. 5, Pg. 167 and Fig. 15, Pg. 171).</i>
Adresa redakce <i>Address</i>	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk <i>Print</i>	Azu design s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2015

Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright © 2015 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Literatura

Goš, V. 1984: Sídlištní objekty slovanské osady v Mohelnici. *Časopis Slezského zemského muzea, série B*, 33, 221–240.

Zeman, T. 2014: Mohelnice (k. ú. Mohelnice, okr. Šumperk). *Přehled výzkumů 55(2)*, 238–239.

Resumé

Mohelnice (Bez. Šumperk), Na Příkopech-Straße, Parz. Nr. 1495/14. Frühmittelalter (Ende des 12. – 1. Hälfte des 13. Jahrhunderts). Siedlung. Rettungsgrabung.

Mohelnice (Bez. Šumperk), Kostelní náměstí (Platz). Hoch- und spätmittelalter, Frühneuzeit. Friedhof. Rettungsgrabung.

Mohelnice (Bez. Šumperk), náměstí Svobody (Platz), Hs.-Nr. 22. Hoch- und Spätmittelalter, Frühneuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

MOHELNICE (OKR. ŠUMPERK)

Extravilán, parc. č. 1100/53. Novověk. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

Lokalizace: okolí bodu v S-JTSK: Y:570142,09 X:1098602,83.

V průběhu povrchového výzkumu prováděného detektorem kovů, bylo koncem roku 2012 na západním okraji katastru města Mohelnice nalezeno mosazné knižní kování (obr. 60). Mírně deformovaný předmět má celkovou měřitelnou délku 61,5 mm, šířku 24,8 mm, tloušťka plechu činí 1,1 mm. Spektrální analýzou bylo zjištěno, že se jedná o mosaz (tělo: Pb 0,54 %, Zn 12,20 %, Cu 86,79 %; lokální pozůstatky povrchové úpravy: Pb 1,18 %, Zn 10,01 %, Sn 88,09 %).

Karel Faltýnek

Resumé

Mohelnice (Bez. Šumperk), Außenbereich, Parz. Nr. 1100/53. Neuzeit. Einzelfund. Geländebegehung.

MOKRÁ-HORÁKOV (K. Ú. MOKRÁ, OKR. BRNO- VENKOV)

„U Lomu“ (Mokrý-lom X). Středověk. Vápenická pec. Archeologický experiment.

Roku 2014 se uskutečnil (WGS-84: 49.2335589N, 16.7601850E) v areálu lomu Mokrý (Českomoravský cement, a. s.) experimentální archeologický záměr, jehož cílem bylo zprovoznit pozůstatky originálu šestikanálové vápenické velkokapacitní pece, která byla v rámci předstihových archeologických výzkumů zkoumána v areálu velkolomu v letech 2005 – 2013. Archeologické nálezy

Obr. 60. Mohelnice. Knižní kování.

Abb. 60. Mohelnice. Buchbeschlag.

umožnily vápenku datovat do 2 – 3 fází naplňujících rozmezí let mezi polovinou 13. až počátkem 14. věku.

Torzo kanálové/komorové vápenky o výrobním objemu cca 47 m³, bylo pracovníky Ústavu archeologické památkové péče a Archaia Brno upraveno do podoby stabilní kamenné pece č. IV (obr. 61), která byla odkryta J. Mertou u hradu Obřany (Merta 1980, 47, obr. 6b). Veškerý materiál potřebný na dostavbu částečné repliky pece byl pro experiment poskytnut vedením lomu Mokrý, který rovněž finančně zaštil potřebnou zásobu palivového dříví a těžkou techniku.

Zásoba dřeva se pohybovala kolem 60 m³ a objem kamene a hliněné malty potřebné k dostavbě kanálové plentky pece činil cca 11 m³. Všech šest technologických roštů, nad kterými byla žhána surovinová vsádka hrubě drceného vápence, bylo vystavěno na dřevěné šablony v délce 1,3 – 1,5 m ručně. Výsledná kompletní váha vsádky vápence navedená nad rošty strojem pak činila cca 90 tun materiálu.

Výrobní proces trval nepřetržitých 63 hodin (obr. 62), přičemž procházel několika technologickými fázemi známými z etnografických pramenů i místních experimentů (Kos 2001): I. – vysoušením, II. zahříváním, III. kalcinací a IV. chladnutím. Výsledkem bylo měkce i tvrdě pálené kusové vápno o objemu cca 22 – 25 m³ vhodné k běžným stavebním účelům. Odebrané vzorky byly poskytnuty pro souhrnnou analýzu laboratoři vápenky Mokrý (Carmeuse Czech Republic, s. r. o.). Součástí experimentu byly také digitální záznamy teplot, jež byly snímány během vlastního experimentu prostřednictvím termočlánků, které zajistil a obsluhoval Ing. J. Válek, Ph. D., z Ústavu teoretické a aplikované mechaniky AV ČR, v. v. i.

Zjištěné poznatky jsou velmi cenné pro samotnou industriální a středověkou archeologii, neboť obec Mokrý-Horákov leží v místě okrajové koncentrace největších